

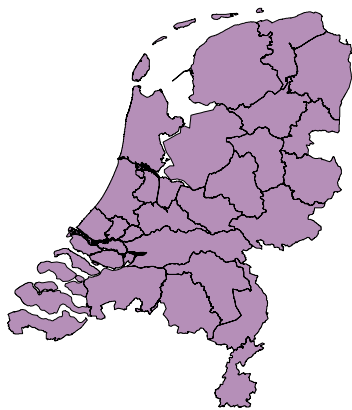
Tabel 2

Steenbreekvaren *Asplenium trichomanes*

Blijft 's winters groen. In hun tweede jaar verliezen de blaadjes vaak de deelblaadjes terwijl de bladspillen blijven zitten. Daardoor lijken oudere planten in de lente op zwarte pruikjes.

Foto: Floris Brekelmans/
Bureau Waardenburg

○ soort niet aanwezig
● soort (recent) aanwezig

2

Jan Feb Mrt Apr Mei Jun Jul Aug Sep Okt Nov Dec

Groen: Werkzaamheden mogelijk. Oranje: Werkzaamheden mogelijk: ja, mits na overleg met ecooloog en eventuele mitigerende maatregelen. Rood: Werkzaamheden mogelijk: nee, tenzij toestemming van de ecooloog en mitigerende maatregelen worden genomen.

Bestendig beheer en onderhoud (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Maaien	-
Schonen	-
Baggeren	-
Begrazen	-
Snoeien/dunnen	-
Onderhoud waterkeringen	Zie gedragscode
Onderhoud verhardingen	-

Ruimtelijke ontwikkelingen & inrichting (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Vorbereiding van nieuwe werken	Zie gedragscode
Verwijderen bovengrond/ graafwerkzaamheden	-
Sloop kunstwerken en gebouwen	Zie gedragscode Bij herstelwerkzaamheden aan muren altijd advies vragen aan deskundigen. Herstelwerkzaamheden aan muren uitvoeren met kalkmortel. Indien nodig: tijdelijk of definitief verplaatsen van plant inclusief muurdeel, uitsluitend onder begeleiding van een deskundige.
Bouwactiviteiten	Zie gedragscode
Afdammen/dempen/vergraven	-
Groeiplaats	Groeit op oude (afbrokkelende) muren van sluizen en kaden, meestal op de op het noorden geëxponeerde zijde, zelden op steile taluds in bossen.
Leefwijze door het jaar heen	Deze varen is het gehele jaar zichtbaar. De steenbreekvaren vormt sporen die rijp zijn in september. De sporen worden verspreid via de wind.
Aanbevelingen	- Goede voorlichting aan lokale beheerders. - Bij herstelwerkzaamheden aan muren altijd advies vragen aan deskundigen om rekening te houden met locatiespecifieke factoren. - In de meeste gevallen kan het beste in het najaar worden gewerkt. De periode van sporenvorming is niet per definitie de meest kwetsbare periode. Het meest kwetsbaar zijn de planten in de periode waarin risico op uitdroging extra groot is (doorgaans de zomer), of waarin mogelijk vorstschade kan optreden.

Vervolg: zie pagina 2

Vervolg

Steenbreekvaren *Asplenium trichomanes*

- Herstelwerkzaamheden aan muren uitvoeren met zachte kalkmortel (bijvoorbeeld twee delen zand op 1 deel kalk), bij voorkeur met diepe voegen, die in contact staat met vochtig substraat. Geen waterkerende wand plaatsen, tenzij de vochttoevoer op een andere manier gewaarborgd wordt.
- Indien nodig: tijdelijk of definitief verplaatsen van plant inclusief het muurdeel, uitsluitend onder begeleiding van deskundigen. Ook op tijdelijke opslagplaatsen en tijdens vervoer rekening houden met de groeiplaatscondities.
- Door regelmatig, kleinschalig onderhoud voorkomen dat er op termijn zeer grote ingrepen noodzakelijk zijn.
- Uitbreiding stimuleren door muren in de omgeving van bestaande groeiplaatsen geschikt te maken.

Belang Waterschapspopulaties

Groot nationaal belang

Verspreiding binnen Nederland

Vrij zeldzaam. Komt met name voor in Zuid-Limburg, in steden en in het rivierengebied. Nu vrijwel alleen nog op oude muren. Vroeger ook in bossen, thans alleen in Flevoland.

Status Rode lijst

-

Beschermingsstatus

Habitatrichtlijn

-

FF-wet

Tabel 2

Bronnen

Weeda *et al.*, 2003.

Websites: www.stowa.nl;

www.minlnv.nederlandsesoorten.nl;

www.soortenbank.nl